

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Г.В. Стадник

2017 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

рівня вищої освіти «Магістр»

**спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»**

Освітньо-професійна програма

«Адміністративне управління об'єднаними територіальними громадами»

Укладачі:

Новікова М. М., доктор економічних наук, професор,
зав. кафедри менеджменту і адміністрування

Дегтяр О. А., доктор державного управління,
доцент кафедри менеджменту і адміністрування

Гайдученко С. О., кандидат державного управління,
доцент кафедри менеджменту і адміністрування

Рецензент: доктор економічних наук,
професор кафедри менеджменту і адміністрування Кондратенко Н. О.

Розроблено і рекомендовано кафедрою менеджменту і адміністрування,
протокол № 10 від 16 січня 2017 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ	5
2. ВИМОГИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	5
3. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ.....	5
4. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ (ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА)	6
5. СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ (ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА)	8
6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	11

ВСТУП

До вступу на навчання за рівнем вищої освіти «Магістр» допускаються абітурієнти, які завершили навчання у вищому закладі освіти на освітньо-кваліфікаційному рівні «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр». Вступне випробування проводиться як комплексна перевірка знань достатніх для навчання в магістратурі зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Метою підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів «Адміністративне управління об'єднаними територіальними громадами є – підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють професійними компетентностями з адміністративного управління в публічній сфері та спроможні забезпечити сталий розвиток об'єднаних територіальних громад і налагодити конструктивну взаємодію між владою, бізнес-структурами, громадськими організаціями та територіальними громадами в процесі формування громадянського суспільства в Україні, побудованого на демократичних цінностях і принципах відкритого діалогу.

Набуті професійні компетентності магістрів спрямовані на забезпечення ефективного управління об'єднаними територіальними громадами в умовах глобальних викликів і демократичних перетворень та формують у випускників вміння володіти понятійно-категоріальним апаратом щодо публічного управління та адміністрування; знання та навички володіння законодавчою і нормативно-правовою базою щодо державного управління та місцевого самоврядування; вміння організувати ефективну роботу виконавчих комітетів об'єднаних територіальних громад; знання організаційних засад діяльності, повноважень, обов'язків і відповідальності посадових осіб місцевого самоврядування; вміння організувати виборчий процес; формувати та контролювати виконання місцевих бюджетів; розробляти та забезпечувати ефективну реалізацію стратегій і програм сталого економічного і соціального розвитку території; навички регулювання земельних відносин, забезпечувати дотримання норм і правил охорони навколишнього середовища; здатність ефективно управляти комунальним майном, житлово-комунальним господарством, будівельним комплексом та інформаційно-комунікаційними зв'язками; вміння співпрацювати з громадськістю та мас-медіа у контексті забезпечення сталого розвитку об'єднаних територіальних громад.

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

1.1. Фахове вступне випробування проводиться з метою встановлення якісного рівня підготовки абітурієнтів для визначення їх спроможності навчатися за освітньо-професійною програмою зі спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

1.2. Принципами формування професійних компетентностей за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньо-професійної програми «Адміністративне управління об'єднаними територіальними громадами» є: відкритий діалог між владою та суспільством; демократія; публічність влади; механізми контролювання влади суспільством.

1.3. Організація, складання та перевірка фахового вступного випробування здійснюється Державною екзаменаційною комісією (ДЕК) університету з цієї спеціальності.

2. ВИМОГИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

2.1. Фахове вступне випробування передбачає виконання теоретичних завдань і розв'язання комплексного ситуаційного завдання для об'єктивного визначення рівня якості освітньої та професійної підготовки здобувачів.

2.2. Засобами оцінювання рівня здобутих професійних знань, умінь та навичок, сформованості професійних компетентностей є: теоретичні питання (два питання) і розв'язання комплексного ситуаційного завдання.

2.3. Для здобувачів, які завершили навчання у вищому закладі освіти, передбачено складання фахового вступного випробування у два етапи: 1) виконання теоретичних завдань (два питання); 2) розв'язання комплексного ситуаційного завдання (практична частина).

2.4. Форма проведення фахового вступного випробування – письмова.

3. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ

3.1. Оцінювання рівня якості підготовки здобувачів здійснює ДЕК на основі результатів за встановленою шкалою оцінювання відповідно до програми фахового вступного випробування.

3.2. Об'єктом оцінювання якості підготовки здобувачів є сукупність здобутих знань, умінь і навичок, професійних компетентностей, відтворених у процесі складання фахового вступного випробування.

3.3. Оцінювання рівня якості підготовки здобувачів здійснюється ДЕК на основі принципів об'єктивності й індивідуального підходу для оцінювання знань.

3.4. Рівень якості підготовки визначається з використанням комплексної системи оцінювання – Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F») та

національної системи оцінювання за шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» (див. табл.).

Таблиця

Шкала оцінювання

Набуті бали	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
1-34	F	

3.5. Підсумкова оцінка виставляється на основі середньої арифметичної з теоретичної та практичної частин, кожна з яких оцінюється максимально у 100 балів.

4. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ (ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА)

1. Охарактеризуйте поняття індивіда. Особистість як продукт соціального середовища. Передумови розвитку особистості. Свобода та відповідальність особистості.

2. Свідомість, мислення. Свідомість та самосвідомість.

3. Форми суспільної свідомості: історичні засади диференціації суспільної свідомості та її форми.

4. Діалектика як вчення про всезагальний розвиток. Поняття розвитку. Розвиток і саморозвиток.

5. Поняття суспільства. Суспільство та спільнота. Суспільні відносини та їх структура.

6. Суспільство як система форм суспільної свідомості. Функції суспільства.

7. Людина як суб'єкт економічної діяльності.

8. Економіка в системі соціокультурних, ідеологічних, морально-психологічних відносин.

9. Мораль та моральність. Її значення для управління людьми.

10. Людина як найвища цінність. Етична проблематика в управлінській діяльності.

11. Культура як соціальне, матеріально-духовне явище.
12. Культура як спосіб життя людини.
13. Духовна культура як форма ціннісної єдності цивілізації. Людина як творець культури.
14. Поняття суспільства. Соціальна структура.
15. Суспільні рухи, їх значення для культурного розвитку людини.
16. Глобалізація в сучасному світі. Причини, що її викликають.
17. Визначення особистості в соціології.
18. Сучасні проблеми сім'ї та демографічна політика.
19. Поняття «Масова комунікація» та «Масова інформація». Їх значення для розвитку суспільства.
20. Громадська діяльність.
21. Інтерес як мотивація діяльності людини.
22. Поняття корпоративної культури та культури публічного управління.
23. Сутність влади як суспільного явища. Основні види влади.
24. Сутність і функції політичної еліти. Типологія еліт. Політична еліта сучасної України, особливості її формування.
25. Політичне лідерство. Типологія політичного лідерства.
26. Природа і сутність держави. Поняття, основні ознаки, функції держави.
27. Громадянське суспільство. Етапи та особливості формування.
28. Громадські організації: сутність, ознаки, функції і види. Становлення багатопартійності в Україні.
29. Сутність і зміст поняття «Світове співтовариство».
30. Економічні потреби суспільства, їх сутність та структура. Піраміда Маслоу.
31. Командно-адміністративна система управління. Її переваги та недоліки.
32. Основні напрями формування сучасних ринкових відносин. Державний і ринковий механізми регулювання економіки.
33. Виробництво як визначальний фактор розвитку економіки і суспільства.
34. Інфляція, її суть і причини виникнення. Темпи інфляції. Види інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.
35. Підприємство як складова економічної системи. Організаційно-правові форми підприємств.
36. Аграрна сфера виробництва та її особливості. Сутність аграрних відносин.
37. Доходи, їх види та джерела формування. Сутність та механізми розподілу доходів.
38. Заробітна плата: сутність, форми та системи заробітної плати.
39. Соціальні аспекти економічних відносин. Рівень та якість життя населення. Прожитковий мінімум.
40. Необхідність та сутність системи соціального захисту населення.

Основні елементи механізму соціального захисту.

41. Паливно-енергетична та сировинна проблеми забезпечення розвитку суспільства. Екологічна криза та форми її прояву.

42. Демографічні проблеми світу та шляхи їх вирішення.

43. Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем та розвитку світового господарства.

44. Механізми функціонування ринку праці. Чинники, що впливають на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці.

45. Громадські блага і громадський вибір. Характеристика та сучасні особливості.

46. Теорія суспільного вибору: способи прийняття рішень та проблеми ефективності.

47. Державне управління як системне суспільне явище. Характеристика державного управління та його особливості в умовах глобальних викликів.

48. Державне та регіональне управління у системі державної влади.

49. Мистецтво державного управління.

50. Держава, як суб'єкт управління суспільними процесами. Сутність сучасної держави.

51. Рівні державного управління: загальнодержавне управління, управління на регіональному та місцевому рівнях.

52. Суб'єкти та об'єкти державного та регіонального управління.

53. Державне регулювання економіки, його цілі, функції, об'єкти.

54. Роль держави у розвитку підприємництва та бізнес-структур.

55. Конкурентна та інноваційно-інвестиційна політика держави.

56. Особливості управління соціальною сферою.

57. Державне управління у сфері освіти, молодіжної політики, культури, науки, туризму, спорту, охорони здоров'я.

58. Державне управління і сфера особистого життя людини.

59. Система органів публічної влади. Законодавча влада в системі публічної влади.

60. Державне управління і виконавча влада: поняття і взаємозв'язок. Роль виконавчої влади в управлінні суспільством.

5. СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ (ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА)

Завдання 1. Дайте свій коментар і визначите, які висновки є позитивними і які – негативними: а) останнім часом в економіці України спостерігається спад виробництва й високий рівень безробіття; б) розроблення та впровадження заходів щодо узгодження грошово-кредитної та бюджетної політики країни сприятиме оздоровленню економіки. Запропонуйте декілька заходів.

Завдання 2. Твердження про обмеженість ресурсів і безмежності потреб насправді невірне. Ресурси в дійсності безмежні, тому що відбувається нескінченний процес відкриття нових джерел ресурсів. Потреби ж, навпроти, обмежені, оскільки існують фізичні межі їхнього задоволення.

Поясніть, чи можна погодитися із цим затвердженням.

Завдання 3. Фірма «VALTRA» – одна з найбільших виробників тракторів у світі. Припустимо, вона наймає вас як консультанта у своїй ціновій політиці. Одне з запитань, на яке компанія хоче одержати відповідь – наскільки зменшить обсяг збуту 5 % зростання ціни? Яка інформація вам потрібна, щоб допомогти компанії розв'язати цю задачу? Поясніть, чому ці факти мають важливе значення.

Завдання 4. У поточному році номінальна заробітна плата становила 900 грн., а ціни зросли на 9 %. Визначте реальну заробітну плату у поточному році.

Завдання 5. Як і на скільки змінилась реальна заробітна плата, якщо відомо, що ціни зросли на 15 %, а номінальна заробітна плата на 13 %?

Завдання 6. Якщо минулого року індекс споживчих цін становив 110%, а цього року – 121 %, то яким є темп інфляції.

Завдання 7. Розрахуйте рівень безробіття, якщо чисельність працюючих – 9 млн. осіб, чисельність безробітних – 1 млн. осіб. Через рік 0,5 млн. осіб з числа працюючих втратили роботу, а 0,1 млн. осіб з числа офіційно зареєстрованих безробітних припинили пошуки роботи. Визначте за цих умов чисельність працюючих, кількість безробітних та рівень безробіття.

Завдання 8. Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) твердження.

- 8.1. Фінанси – економічний інструмент розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту і національного доходу.
- 8.2. Сутність фінансів полягає в їх функціях.
- 8.3. На сучасному етапі розвитку фінансів відбувається поступове зростання їх ролі на макрорівні і зниження значення на мікрорівні.
- 8.4. Однією з ознак фінансів є рівноправність держави та інших суб'єктів фінансових відносин.
- 8.5. Матеріальна основа фінансів - гроші.
- 8.6. Суспільне призначення фінансів виявляється у формуванні та використанні грошових фондів держави за допомогою особливих форм руху вартості.
- 8.7. Фінанси і гроші мають ідентичний зміст.
- 8.8. Фінанси і гроші мають ідентичні функції.
- 8.9. Фінанси є вираження розподільної сфери економічних відносин.
- 8.10. Регулярне надходження коштів у бюджет досягається шляхом створення фіскального апарату.
- 8.11. Структура витрат державного бюджету практично не змінювалася протягом багатьох століть.

Завдання 9. Підберіть визначення кожному типу фінансової політики.

Тип фінансової політики	Характеристика
1 фінансова стратегія	А. Переважна частина фінансових відносин регламентується державою Б. Спрямована на підтримання макроекономічної рівноваги
2 фінансова тактика	
3 політика жорсткої	

регламентації	В. Спрямована на формування максимальної зацікавленості суб'єктів підприємницької діяльності
4 політика помірної регламентації	Г. Основні напрями використання фінансових ресурсів на тривалу перспективу
5 політика мінімальних обмежень	Д. Визначення державою джерел формування доходів та напрямків видатків бюджету.
6 політика стабілізації	Е. Здійснюється в законодавчій формі та охоплює обмежену частину фінансових відносин
7 політика економічного зростання	Є. Забезпечення стабільності грошового обігу, регулювання інфляції та курсу грошової одиниці.
8 політика стримування ділової активності	Ж. Характеризується зменшенням державних видатків, підвищенням процентної ставки, збільшенням податків
9 грошово-кредитна політика	З. Спрямована на досягнення необхідного для країни рівня щорічного збільшення ВВП.
10 бюджетна політика	І. Полягає у зміні форм організації фінансових відносин

Завдання 10. Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) твердження.

10.1. Державний бюджет – це фінансова основа діяльності держави, що характеризується фондом коштів, які забезпечують виконання державою її функцій.

10.2. Державний бюджет – документ, що не потребує затвердження в законодавчому порядку.

10.3. Державний бюджет можна представити у вигляді кошторису доходів і витрат держави.

10.4. Бюджетний устрій не залежить від державного устрою.

10.5. Через бюджет здійснюється постійна мобілізація ресурсів та їх витрати.

10.6. Самостійність бюджетів забезпечується наявністю власних джерел доходів та правом визначення напряму їхнього використання.

10.7. Бюджетне планування включає бюджетний процес.

10.8. Відповідність дохідної і видаткової частин бюджету називається балансом доходу.

10.9. Розвинені країни мають бездефіцитний бюджет.

Завдання 11. Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) твердження.

11.1. Основним централізованим фондом грошових коштів держави є Пенсійний фонд.

11.2. За допомогою цільових державних фондів не можливо впливати на процес виробництва.

11.3. Цільові фонди можуть бути постійними і тимчасовими.

11.4. Тимчасові фонди формуються з метою прискореного вирішення актуальних проблем і не припиняють функціонування після виконання покладених на них завдань.

11.5. Напрями використання коштів залежать від призначення фондів, конкретних економічних умов і змісту розроблених програм, що

реалізуються.

11.6. Право створювати цільові фонди мають тільки органи центральної влади.

11.7. На регіональному рівні формуються свої цільові фонди за рахунок місцевих джерел.

11.8. У системі державного соціального страхування страховиком є держава, яка зобов'язується створювати колективні страхові фонди і виплачувати страхове відшкодування.

11.9. Пенсійний фонд України має право вести комерційну діяльність і отримувати доходи від розміщення тимчасово вільних коштів фонду.

11.10. Кошти державних цільових фондів, окрім Пенсійного фонду України, надають органи Державного казначейства.

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

6.1. За теоретичною частиною

1. Конституція України [текст]: (відповідає офіційному текстові). – К.: Центр учбової літератури прийнята, 2015. – 56 с.
2. Закон України «Про державну службу» // rada.gov.ua
3. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» // Офіційний вісник України. – 1999. – № 18.
4. Закон України «Про місцеве самоврядування» // rada.gov.ua
5. Антимонопольна діяльність : підручник / за ред. В.Д. Лагутіна – К. : КНТЕУ, 2005. – 580 с.
6. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления : курс лекций / Г.В. Атаманчук. — М., 2003. – електр. варіант.
7. Бабаєв В. М. Організаційна культура керівника : навчальний посібник для спеціальності «Адміністративний менеджмент» / Бабаєв. В. М., Шаронова Н. В. – Харків : НТУ «ХП», 2005. – 260 с.
8. Базилевич В.Д. Макроекономіка : підручник / В.Д. Базилевич ; за ред. В.Д. Базилевича, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик. – К. : Атіка, 2009. – 368 с.
9. Василенко И.А. Административно-государственное управление в странах Запада : США, Великобритания, Франция, Германия / И.А. Василенко. – М., 2001.
10. Воронкова В.Г. Менеджмент в державних організаціях : Навч. посібн. / В. Г. Воронкова. – К., 2004.
11. Гаврилишин Б. Дороговкази в майбутнє : До ефективніших суспільств. Доповідь римському клубові / Б. Гаврилишин. — К., 1993.— 132 с.
12. Герберт А.С. Адміністративна поведінка : Дослідження процесів прийняття рішень в організаціях, що виконують адміністративні функції / Саймон А. Герберт ; пер. з англ. — К. : Арт ЕК, 2001. — 392 с
13. Кулагін Ю.І. Політологія : практикум / Ю.І. Кулагін, В.І.

Полурез. – К. : КНТЕУ, 2010. – 232 с.

14. Гриньова В. М., Новікова М. М. Державне регулювання економіки: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 398 с.

15. Лукашевич М.П. Соціологія економіки : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / М.П. Лукашевич. – К. : Каравела, 2005. – 283 с.

16. Малиновський В. Я. Державне управління : навч. посіб. / В. Я. Малиновський. — Луцьк, 2000. – ел.в.

17. Наука управляти: з історії менеджменту. Хрестоматія: Навч. посібн. / Пер. Л.І.Козій та ін.. – К., 1993. 9. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 16 травня 2008 р. № 279- VI // www.rada.kiev.ua.

18. Райт Г. Державне управління / Г. Райт. - К., 1994. 13. Рудакевич М.І. Термінологічний словник з державного управління. – Тернопіль, 2016.

19. Менеджмент персоналу: Навч.-метод. комплекс. – Тернопіль, 2009; Техніка адміністративної діяльності: Навч.-метод комплекс. – Тернопіль, 2010.

20. Організація діяльності державного службовця: Навч.-метод. комплекс. – Тернопіль, 2009.

21. Оболенський О.Ю. Державна служба : підручник / О.Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ, 2006. – 472 с.

22. Рудакевич О.М. Політологія: в схемах і таблицях. Навч. посібн. / О. М. Рудакевич. – Тернопіль, 2006.

23. Філософська думка в Україні : бібліогр. сл. / В.С. Горський, М.Л.Ткачук, та ін. – К.: Пульсари, 2002. – 244 с.

6.2. За практичною частиною

1. Базилевич В.Д. Державні фінанси: [навч. посібник] / В.Д. Базилевич, Л.О. Баластрик; за заг. ред. В.Д. Базилевича. – К.: Атіка, 2004. – 368 с.

2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Голос України від 04.08.2010. – № 143.

3. Бюджетний менеджмент: [підручник] / Федосов В., Опарін В., Сафонова Л. та ін.; За заг. ред. Федосова В. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.

4. Василик О.Д. Державні фінанси України: [підручник] / О.Д. Василик, К.В.Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури. – 2004. – 608 с.

5. Василик О.Д. Бюджетна система України / О.Д. Василик, К.В.Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 542с.

6. Воронова Л.К. Фінансове право України: [підручник] / Л.К. Воронова. – К.: Прецедент; Моя книга, 2006. – 448с.

7. Дегтяр А.О. Публічні фінанси: [Навч. посіб.] / А. О. Дегтяр, М. В. Гончаренко, О. С. Лесная. – Харків: С.А.М., 2011. – 512 с.

8. Карлін М.І. Державні фінанси розвинених країн: [навч. посіб.] / М.І. Карлін. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2010. – 484 с.

9. Ковальчук С.В. Фінанси: [навч. посібник] / С.В. Ковальчук, І.В.Форкун. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2006. – 568 с.

10.Луніна І.О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних

- відносин: [моногр.] / І.О. Луніна. – К.: Наукова думка, 2006. – 432 с.
- 11.Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): [навч. посібник] / В.М. Опарін. – К.: КНЕУ, 2000. – 240 с.
- 12.Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI. – Х.: Одіссей, 2010. – 536 с.
- 13.Соколовська А.М. Основи теорії податків: [навч. посіб.] / А.М. Соколовська. – К.: Кондор, 2010. – 326 с.
- 14.Сунцова С.О. Місцеві фінанси України / С.О. Сунцова. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
- 15.Чугунов І.Я. Бюджетний механізм регулювання економічного розвитку / І.Я. Чугунов. – К.: НІОС, 2003. – 488 с.